

Pamatnostādnēs par datu aizsardzības speciālistiem (“DAS”)

Dokuments pieņemts 2016. gada 13. decembrī

Redakcija, kas pārskatīta un pieņemta 2017. gada 5. aprīlī

Šī darba grupa tika izveidota saskaņā ar Direktīvas 95/46/EK 29. pantu. Tā ir neatkarīga Eiropas padomdevēja struktūra datu aizsardzības un privātuma jautājumos. Tās uzdevumi ir aprakstīti Direktīvas 95/46/EK 30. pantā un Direktīvas 2002/58/EK 15. pantā.

Sekretariāta pakalpojumus nodrošina Eiropas Komisijas Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāta C direktorāts (Pamattiesības un taisnīgums), B-1049 Brussels, Belgium, birojs Nr. MO59 05/35

Tmekļa vietne: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/index_en.htm

**DARBA GRUPA PERSONU AIZSARDZĪBAI ATTIECĪBĀ UZ PERSONAS DATU
APSTRĀDI,**

kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes 1995. gada 24. oktobra Direktīvu 95/46/EK,

ņemot vērā tās 29. un 30. pantu,

ņemot vērā darba grupas reglamentu,

IR PIEŅĒMUSI ŠĪS PAMATNOSTĀDNES.

Satura rādītājs

1	IEVADS	4
2	DAS IECELŠANA	5
2.1.	OBLIGĀTA IECELŠANA	5
2.1.1	"Publiska iestāde vai struktūra"	6
2.1.2	"Pamatdarbības"	6
2.1.3	"Plaša mēroga"	7
2.1.4	"Regulāra un sistemātiska novērošana"	8
2.1.5	Īpašu datu kategoriju un datu par sodāmību un pārkāpumiem apstrāde	9
2.2.	PĀRSTRĀDĀTĀJA DAS	9
2.3.	VIENA DAS IECELŠANA VAIRĀKĀM ORGANIZĀCIJĀM	9
2.4.	DAS SASNIEDZAMĪBA UN ATRAŠANĀS VIETA	10
2.5.	DAS SPECIĀLĀS ZINĀŠANAS UN SPĒJAS	10
2.6.	DAS KONTAKTINFORMĀCIJAS PUBLICĒŠANA UN PAZIŅOŠANA	12
3	DAS STATUSS	13
3.1.	DAS IESAISTĪŠANĀS VISOS JAUTĀJUMOS SAISTĪBĀ AR PERSONAS DATU AIZSARDZĪBU	13
3.2.	NEPIECIEŠAMIE RESURSI	13
3.3.	NORĀDĪJUMI UN SPĒJA "NEATKARĪGI PILDĪT SAVUS PIENĀKUMUS UN UZDEVUMUS"	14
3.4.	ATLAIŠANA VAI SANKCIJU PIEMĒROŠANA PAR DAS UZDEVUMU VEIKŠANU	15
3.5.	INTEREŠU KONFLIKTS	15
4	DAS UZDEVUMI	16
4.1.	ATBILSTĪBAS VDAR UZRAUDZĪBA	16
4.2.	DAS LOMA DATU AIZSARDZĪBAS IETEKMES NOVĒRTĒJUMOS	16
4.3.	SADARBĪBA AR UZRAUDZĪBAS IESTĀDI UN KONTAKTPUNKTA FUNKCIJA	17
4.4.	UZ RISKĀ FAKTORU BALSTĪTA PIEEJA	17
4.5.	DAS LOMA UZSKAITES JAUTĀJUMOS	18
5	PIELIKUMS — DAS PAMATNOSTĀDNES: KAS JUMS IR JĀZINA	19
	DAS IECELŠANA	19
1	KĀDĀM ORGANIZĀCIJĀM IR JĀIECĒL DAS?	19
2	KO NOZĪMĒ "PAMATDARBĪBAS"?	19
3	KO NOZĪMĒ "PLAŠĀ MĒROGĀ"?	19
4	KO NOZĪMĒ "REGULĀRA UN SISTEMĀTISKA NOVĒROŠANA"?	20
5	VAI ORGANIZĀCIJAS VAR KOPĪGI IECELT DAS? JA TĀ, AR KĀDIEM NOSACĪJUMIEM?	21
6	KUR JĀATRODAS DAS?	21
7	VAI IR IESPĒJAMS IECELT ĀRĒJO DAS?	21
8	KĀDA IR PROFESIONĀLĀ KVALIFIKĀCIJA, KĀDAI IR JĀBŪT DAS?	22
	DAS STATUSS	22
9	KĀDUS RESURSUS PĀRZINIM VAI APSTRĀDĀTĀJAM IR JĀSNIEDZ DAS?	22
10	KĀDI IR DROŠĪBAS PASĀKUMI, KAS ĻAUJ DAS VEIKT SAVUS PIENĀKUMUS NEATKARĪGĀ VEIDĀ? KO NOZĪMĒ "INTEREŠU KONFLIKTS"?	23
	DAS UZDEVUMI	23
11	KO NOZĪMĒ "ATBILSTĪBAS UZRAUDZĪBA"?	23
12	VAI DAS IR PERSONISKI ATBILDĪGS PAR NEATBILSTĪBU DATU AIZSARDZĪBAS PRASĪBĀM?	23
13	KĀDA IR DAS LOMA ATTIECĪBĀ UZ DATU AIZSARDZĪBAS IETEKMES NOVĒRTĒJUMIEM UN APSTRĀDES DARBĪBU UZSKAITI?	23

1 Ievads

Vispārīgā datu aizsardzības regula ("VDAR"),¹ kas stāsies spēkā 2018. gada 25. maijā, paredz modernizētu, uz pārskatatbildību balstītu sistēmu datu aizsardzībai Eiropā. Datu aizsardzības speciālisti ("DAS") daudzās organizācijās atradīsies šīs jaunās juridiskās sistēmas centrā, sekmējot atbilstību VDAR noteikumiem.

Saskaņā ar VDAR noteiktiem pārziņiem un apstrādātājiem ir pienākums iecelt DAS². Tas attiecas uz visām valsts iestādēm un organizācijām (neatkarīgi no tā, kādus datus tās apstrādā) un citām organizācijām, kas pamatdarbības ietvaros sistemātiski un plašā mērogā novēro personas vai kas plašā mērogā apstrādā īpašas personas datu kategorijas.

Pat ja VDAR īpaši neparedz DAS iecelšanu, organizācijas dažkārt uzskata par lietderīgu brīvprātīgā kārtā iecelt DAS. Ar 29. pantu izveidotā datu aizsardzības darba grupa ("WP29") mudina veikt šādus brīvprātīgus centienus.

DAS jēdziens nav jauns. Lai arī Direktīvā 95/46/EK³ nebija noteikts pienākums organizācijai iecelt DAS, vairākās dalībvalstīs laika gaitā ir izveidojusies prakse iecelt DAS.

Pirms VDAR pieņemšanas WP29 apgalvoja, ka DAS ir pārskatatbildības stūrakmens un ka DAS iecelšana var sekmēt atbilstību, kā arī sniegt konkurētspējīgu priekšrocību uzņēmumiem⁴. Papildus atbilstības sekmēšanai, īstenojot pārskatatbildības rīkus (piemēram, datu aizsardzības ietekmes novērtējumu sekmēšana un revīziju veikšana vai sekmēšana), DAS rīkojas kā starpnieki starp atbilstošajām ieinteresētajām pusēm (piem., uzraudzības iestādēm, datu subjektiem un organizācijas struktūrvienībām).

DAS nav personīgi atbildīgi, ja nav nodrošināta atbilstība VDAR. VDAR ir skaidri noteikts, ka tieši pārzinim vai apstrādātājam ir jānodrošina un jāspēj parādīt, ka apstrāde ir veikta saskaņā ar regulas noteikumiem (24. panta 1. punkts). Datu aizsardzības prasību ievērošana ir pārziņa vai apstrādātāja pienākums.

Tāpat pārzinim vai apstrādātājam ir izšķiroša loma, sekmējot efektīvu DAS uzdevumu izpildi. DAS iecelšana ir pirmais solis, taču DAS ir jāpiešķir pietiekama autonomija un līdzekļi, lai efektīvi īstenotu savus pienākumus.

¹Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regula (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016.). VDAR attiecas uz EEZ, un tā būs piemērojama pēc tās iekļaušanas EEZ līgumā.

² DAS iecelšana ir obligāta arī kompetentajām iestādēm saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/680 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu kriminālsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI, 32. pantu (OV L 119, 4.5.2016., 89.–131. lpp.) un valsts tiesību aktiem, kas īsteno direktīvu. Kamēr šīs pamatnostādnes koncentrējas uz DAS saskaņā ar VDAR, vadlīnijas ir būtiskas arī attiecībā uz DAS saskaņā ar Direktīvu 2016/680 saistībā ar tajā paredzētajiem līdzīgajiem noteikumiem.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.).

⁴ Skatīt http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/other-document/files/2015/20150617_appendix_core_issues_plenary_en.pdf

VDAR uzskata DAS par nozīmīgu dalībnieku jaunajā datu pārvaldības sistēmā un izvirza nosacījumus tā iecelšanai, amatam un uzdevumiem. Šo pamatnostādņu mērķis ir precizēt atbilstošo regulējumu VDAR, lai palīdzētu pārziņiem un apstrādātājiem nodrošināt atbilstību tiesību aktiem, kā arī palīdzēt DAS pienākumu izpildē. Tāpat pamatnostādņēs ir sniegti paraugprakses ieteikumi, ņemot vērā dažās ES dalībvalstīs gūto pieredzi. WP29 uzraudzīs šo pamatnostādņu īstenošanu un pēc nepieciešamības var tās papildināt ar sīkākām ziņām.

2 DAS iecelšana

2.1. Obligāta iecelšana

VDAR 37. panta 1. punktā ir paredzēts iecelt DAS trīs konkrētos gadījumos⁵:

- a) ja apstrādi veic publiska iestāde vai struktūra;⁶
- b) ja pārziņa vai apstrādātāja pamatdarbība sastāv no apstrādes darbībām, kurām nepieciešama regulāra un sistemātiska datu subjektu novērošana plašā mērogā; vai
- c) ja pārziņa vai apstrādātāja pamatdarbības ietver īpašo kategoriju datu ⁷ vai⁸ personas datu par sodāmību un pārkāpumiem apstrādi plašā mērogā⁹.

Turpmākajās apakšsīdāļās WP29 sniedz norādes par kritērijiem un terminoloģiju, kas lietota 37. panta 1. punktā.

Ja vien tas nav pašsaprotami, ka organizācijai nav pienākuma iecelt DAS, WP29 iesaka pārziņiem un apstrādātājiem dokumentēt iekšējo analīzi, kas veikta, lai noskaidrotu, vai ir jāieceļ DAS, lai spētu demonstrēt, ka attiecīgie faktori ir pienācīgi ņemti vērā¹⁰. Šī analīze veido daļu no dokumentācijas saskaņā ar pārskatatbildības principu. To var pieprasīt uzraudzības iestāde, un tā pēc vajadzības ir jāatjaunina, piemēram, ja pārziņi vai apstrādātāji uzņemas jaunas darbības vai sniedz jaunus pakalpojumus, kas varētu ietilpt 37. panta 1. punktā uzskaitītajos gadījumos.

Ja organizācija brīvprātīgā kārtā iecel DAS, tā iecelšanai, amatam un uzdevumiem ir piemērojamas 37.–39. pantā izvirzītās prasības, kā tas būtu obligātas iecelšanas gadījumā.

Nekas neliedz organizācijai, kurai nav juridiskas prasības iecelt DAS un kura nevēlas iecelt DAS brīvprātīgā kārtā, piesaistīt personālu vai pieaicināt konsultantus, kuru uzdevumi saistās ar personas datu aizsardzību. Šādā gadījumā ir svarīgi nodrošināt, lai attiecībā uz šādu personu amata nosaukumu, statusu, amatu un uzdevumiem nebūtu neskaidrību. Tāpēc ir skaidri jānosaka visā uzņēmuma saziņā,

⁵ Jāņem vērā, ka saskaņā ar 37. panta 4. punktu Savienības vai dalībvalsts tiesību aktos var būt noteikta prasība iecelt DAS arī citās situācijās.

⁶ Izņemot tiesas, kas rīkojas, tām pildot savus uzdevumus. Skatīt Direktīvas (ES) 2016/680 32. pantu.

⁷ Saskaņā ar 9. pantu tas ietver tādas personas datus, kas atklāj rases vai etnisko piederību, politiskos uzskatus, reliģisko vai filozofisko pārliecību vai dalību arodbiedrībās, un ģenētisko datu, biometrisku datu, lai veiktu fiziskas personas unikālu identifikāciju, veselības datu vai datu par fiziskas personas dzimumdzīvi vai seksuālo orientāciju apstrādi.

⁸ 37. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir lietots vārds “un”. Turpmāk 2.1.5. iedaļā skatiet skaidrojumu par vārda “vai” lietojumu vārda “un” vietā.

⁹ 10. pants.

¹⁰ Skatīt 24. panta 1. punktu.

kā arī saziņā ar datu aizsardzības iestādēm, datu subjektiem un plašāku sabiedrību, ka šī persona vai konsultants nav datu aizsardzības speciālists (DAS).¹¹

Obligāti vai brīvprātīgi iecelti DAS ir iecelti visām pārziņa vai apstrādātāja veiktajām apstrādes darbībām.

2.1.1 “PUBLISKA IESTĀDE VAI STRUKTŪRA”

VDAR nav noteikts, kas ir “*publiska iestāde vai struktūra*”. WP29 uzskata, ka šo jēdzienu jānosaka valsts tiesību aktos. Attiecīgi publiskas iestādes un struktūras ietver valsts, reģionālās un vietējās iestādes, taču saskaņā ar piemērojamiem valsts tiesību aktiem jēdziens parasti ietver virkni citu struktūru, uz ko attiecas publiskās tiesības¹². Šādos gadījumos DAS iecelšana ir obligāta.

Publisku uzdevumu var veikt un publiskas pilnvaras var izmantot¹³ ne tikai publiskas iestādes vai struktūras, bet arī citas fiziskas vai juridiskas personas, kuras ir publisko vai privāto tiesību subjekti, nozarēs saskaņā ar katras dalībvalsts tiesisko regulējumu, piemēram, publiskā transporta pakalpojumu nozarē, ūdens un energoapgādē, ceļu infrastruktūrā, sabiedriskajā apraidē, valsts mājokļu nozarē vai disciplinārajās struktūrās attiecībā uz reglamentētām profesijām.

Šajos gadījumos datu subjekti var atrasties ļoti līdzīgā situācijā, kā tad, kad to datus apstrādā publiska iestāde vai struktūra. Jo īpaši datus var apstrādāt līdzīgiem mērķiem, un indivīdiem nereti ir vienlīdz neliela izvēle vai nav izvēles par to, vai un kā viņu dati tiek apstrādāti, līdz ar to var būt nepieciešama papildu aizsardzība, ko var sniegt DAS iecelšana.

Lai arī šādos gadījumos pienākums nav spēkā, WP29 kā paraugpraksi iesaka privātām organizācijām, kas īsteno publiskus uzdevumus vai publiskas pilnvaras, iecelt DAS. Šāda DAS darbība ietver visas īstenotās apstrādes darbības, tostarp tādas, kas nav saistītas ar publiskā uzdevuma vai oficiālā pienākuma veikšanu (piem., darbinieku datubāzes pārvaldība).

2.1.2 “PAMATDARBĪBAS”

VDAR 37. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkts attiecas uz “*pārziņa vai apstrādātāja pamatdarbībām*”. 97. apsvērumā ir precizēts, ka pārziņa pamatdarbības ir saistītas ar tā “*galvenajām darbībām, un tās nav saistītas ar personas datu apstrādi kā palīgdarbības*”. “Pamatdarbības” var uzskatīt par galvenajām darbībām, kas nepieciešamas, lai sasniegtu pārziņa vai apstrādātāja mērķus.

Taču “pamatdarbības” nav interpretējamās kā tādas, kurās neietilpst darbības, kur datu apstrāde veido neatņemamu pārziņa vai apstrādātāja darbības daļu. Piemēram, slimnīcas pamatdarbība ir veselības aprūpes sniegšana. Taču slimnīca nevarētu droši un efektīvi sniegt veselības aprūpi, ja tā neapstrādātu ar veselību saistītus datus, piemēram, pacientu slimības vēsturi. Tāpēc šo datu apstrāde uzskatāma par vienu no slimnīcas pamatdarbībām, un tāpēc slimnīcām ir jāieceļ DAS.

¹¹ Tas attiecas arī uz privātuma biroja vadītājiem (“PBV”) vai citiem profesionāliem privātuma jomā, kuri šobrīd ir dažos uzņēmumos un kuri ne vienmēr atbilst VDAR kritērijiem, piemēram, attiecībā uz pieejamiem līdzekļiem vai neatkarības garantijām, un, ja atbilstība nav nodrošināta, tos nevar uzskatīt vai saukt par DAS.

¹² Skatīt, piem., definīciju terminam “*publiskā sektora iestāde*” un terminam “*publisko tiesību subjekts*”, kas paredzēta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/98/EK (2003. gada 17. novembris) par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu 2. panta 1. un 2. punktā (OV L 345, 31.12.2003., 90. lpp.).

¹³ 6. panta 1. punkta e) apakšpunkts.

Vēl kāds piemērs ir privāts drošības pakalpojumu uzņēmums, kas veic vairāku privātu iepirkumu centru un sabiedrisku vietu novērošanu. Novērošana ir uzņēmuma pamatdarbība, kas savukārt ir nesaraujami saistīta ar personas datu apstrādi. Tāpēc šim uzņēmumam arī ir jāieceļ DAS.

No otras puses, visas organizācijas veic noteiktas darbības, piemēram, maksā saviem darbiniekiem vai veic standarta IT atbalsta darbības. Šie ir organizācijas pamatdarbības vai pamata uzņēmējdarbības veikšanai nepieciešamo atbalsta funkciju piemēri. Lai arī šīs darbības ir nepieciešamas vai būtiskas, tās parasti uzskata par papildfunkcijām, nevis par pamatdarbību.

2.1.3 “PLAŠA MĒROGA”

37. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā ir paredzēts, ka, lai būtu nepieciešama DAS iecelšana, personas datu apstrādei ir jānotiek plašā mērogā. VDAR nav definēts, kas ir plaša mēroga apstrāde, taču 91. apsvērumā ir sniegtas zināmas norādes¹⁴.

Protams, nav iespējams sniegt precīzu skaitli ne attiecībā uz apstrādāto datu apjomu, ne uz attiecīgo personu skaitu, kas būtu piemērojams visām situācijām. Taču tas neizslēdz varbūtību, ka laika gaitā var izveidoties standartprakse, kuras ietvaros specifiskā un/vai kvantitatīvā izpausmē tiek noteikts, ko nozīmē “*plašā mērogā*” attiecībā uz noteiktiem standarta apstrādes darbību veidiem. Tāpat WP29 plāno sekmēt šīs norises, kopīgojot vai publicējot attiecīgo sliekšņu piemērus DAS iecelšanai.

Jebkurā gadījumā WP29 iesaka, ka jo īpaši ir jāņem vērā turpmākie faktori, nosakot, vai apstrāde tiek veikta plašā mērogā:

- iesaistīto datu subjektu skaits — vai nu kā konkrēts skaitlis, vai kā attiecīgo iedzīvotāju daļa;
- datu apjoms un/vai dažādo apstrādāto datu objektu klāsts;
- datu apstrādes darbības ilgums vai pastāvīgums;
- apstrādes darbības ģeogrāfiskais tvērums.

Plaša mēroga apstrādes piemēri ir:

- pacientu datu apstrāde slimnīcas ierastās darbības ietvaros;
- indivīdu, kuri izmanto sabiedriskā transporta sistēmu, ceļošanas datu apstrāde (piem., izsekojot transporta kartes)
- starptautiskas ātrās ēdināšanas restorānu ķēdes klientu ģeolokācijas datu apstrāde reāllaikā statistikas nolūkiem, ko veic šādu pakalpojumu sniegšanā specializējies apstrādātājs;
- klientu datu apstrāde apdrošināšanas uzņēmuma vai bankas ierastās darbības ietvaros;
- personas datu apstrāde paradumorientētai reklāmai, ko veic meklētājprogramma;
- datu (satura, plūsmas, atrašanās vietas) apstrāde, ko veic telefona vai interneta pakalpojumu

¹⁴ Saskaņā ar apsvērumu tas jo īpaši attiektos uz “*plaša mēroga apstrādes darbībām, kuru mērķis ir apstrādāt ievērojamu personas datu apjomu reģionālā, valsts vai starpvalstu līmenī un kuras var ietekmēt lielu datu subjektu skaitu un kuras var izraisīt augstu risku*”. No otras puses, apsvērumā ir īpaši norādīts, ka “*personas datu apstrāde nebūtu jāuzskata par apstrādi plašā mērogā, ja tā ir pacientu vai klientu personas datu apstrāde, ko veic konkrēts ārsts, veselības aprūpes speciālists vai advokāts*”. Ir svarīgi ievērot, ka, lai arī apsvērumā ir sniegti piemēri galējām situācijām (konkrēta ārsta veikta apstrāde pret visas valsts vai Eiropas līmeņa datu apstrādi), starp šīm galējām situācijām ir plaša pelēkā zona. Turklāt ir jāņem vērā, ka šis apsvēruma attiecas uz datu aizsardzības ietekmes novērtējumiem. Tas nozīmē, ka daži elementi var īpaši attiekties uz minēto kontekstu, bet ne vienmēr piemērojami DAS iecelšanai vienā un tajā pašā veidā.

sniedzēji.

Piemēri apstrādei, kas nav plaša mēroga apstrāde:

- individuāla ārsta pacientu datu apstrāde;
- individuāla advokāta veikta personas datu par sodāmību un pārkāpumiem apstrāde.

2.1.4 “REGULĀRA UN SISTEMĀTISKA NOVĒROŠANA”

Regulāras un sistemātiskas datu subjektu novērošanas jēdziens VDAR nav definēts, taču jēdziens “*datu subjektu uzvedības novērošana*” ir minēts 24. apsvērumā¹⁵, un tas nepārprotami ietver visa veida izsekošanu un profilēšanu internetā, tostarp paradumorientētas reklāmas mērķiem.

Taču novērošanas jēdziens neaprobežojas ar tiešsaistes vidi, un novērošana tiešsaistē ir tikai viens no datu subjektu novērošanas piemēriem¹⁶.

WP29 skaidro apzīmētāju “regulārs” kā vienu vai vairākus no turpmāk uzskaitītā:

- pastāvīgs vai notiekošs ar noteiktu intervālu noteiktā laikposmā;
- atkārtojas vai tiek atkārtots fiksētā laikā;
- nepārtraukti vai periodiski notiekošs.

WP29 skaidro apzīmētāju “sistemātisks” kā vienu vai vairākus no turpmāk uzskaitītā:

- notiekošs atbilstoši sistēmai;
- iepriekš noteikts, organizēts vai metodisks;
- notiek datu vākšanas vispārējā plāna ietvaros;
- īstenots stratēģijas ietvaros.

Darbību, ko var uzskatīt par datu subjektu regulāru vai sistemātisku novērošanu, piemēri: telekomunikāciju tīkla darbība; telekomunikācijas pakalpojumu sniegšana; atkārtoti individualizēti e-pasti; uz datiem balstītas mārketinga darbības; profilēšana un vērtēšana riska novērtējuma mērķiem (piem., kredīspējas novērtēšanas, apdrošināšanas prēmijas noteikšanas, krāpšanas novēršanas un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas mērķiem); atrašanās vietas izsekošana, ko īsteno, piemēram, mobilās lietotnes; lojalitātes programmas; paradumorientēta reklāma; labsajūtas, fiziskās sagatavotības un veselības datu novērošana ar valkājamu ierīču starpniecību; slēgta tīkla televīzijas kameras; savienotās ierīces, piem., viedskaitītāji, viedauto, mājokļu automatizācija utt.

¹⁵ “Lai noteiktu, vai apstrādes darbību var uzskatīt par datu subjektu “uzvedības novērošanu”, būtu jāpārlicinās, vai fiziska persona tiek izsekota internetā, tostarp vai var turpmāk izmantot personas datu apstrādes paņēmienus, kas ietver fiziskas personas profilēšanu, jo īpaši, lai pieņemtu lēmumus par datu subjektu vai lai analizētu vai iepriekš paredzētu datu subjekta personīgās vēlmes, uzvedību un attieksmi.”

¹⁶ Jāņem vērā, ka 24. apsvēruma ir vērsts uz VDAR eksteritoriālu piemērošanu. Tāpat pastāv atšķirība starp formulējumu “uzvedības novērošana” (3. panta 2. punkta b) apakšpunkts) un “regulāra un sistemātiska datu subjektu novērošana” (37. panta 1. punkta b) apakšpunkts), ko līdz ar to var uzskatīt par citu jēdzienu.

2.1.5 ĪPAŠU DATU KATEGORIJU UN DATU PAR SODĀMĪBU UN PĀRKĀPUMIEM APSTRĀDE

37. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir minēta īpašo datu kategoriju saskaņā ar 9. pantu un personas datu par sodāmību un pārkāpumiem saskaņā ar 10. pantu apstrāde. Lai arī regulējumā ir izmantots vārds “un”, nav politikas pamatojuma tam, lai abi kritēriji tiktu piemēroti vienlaicīgi. Līdz ar to teksts lasāms ar saikli “vai”.

2.2. Pārstrādātāja DAS

37. pants ir piemērojams gan pārziņiem¹⁷, gan apstrādātājiem¹⁸ attiecībā uz DAS iecelšanu. Atkarībā no tā, kas atbilst kritērijiem par obligāto iecelšanu, dažos gadījumos tikai pārzinim vai tikai apstrādātājam, savukārt citos gadījumos — gan pārzinim, gan apstrādātājam ir pienākums iecelt DAS (kas tad savstarpēji sadarbojas).

Ir svarīgi uzsvērt, ka pat tad, ja pārzinis atbilst obligātās iecelšanas kritērijiem, tā apstrādātājam ne vienmēr ir pienākums iecelt DAS. Taču tā var būt laba prakse.

Piemēri:

- Neliels ģimenes uzņēmums, kas strādā mājsaimniecības ierīču izplatīšanā, vienā pilsētā izmanto apstrādātāja pakalpojumus, kura pamatdarbība ir sniegt tīmekļa vietnes analītikas pakalpojumus un palīdzību ar mērķorientētu reklāmu un mārketingu. Ģimenes uzņēmuma darbības un tā klienti neģenerē datus “plašā mērogā”, ņemot vērā nelielo klientu skaitu un salīdzinoši ierobežotās darbības. Taču apstrādātāja, kuram ir daudz tādu klientu kā šis nelielais uzņēmums, darbības kopumā uzskatāmas par apstrādi plašā mērogā. Tāpēc saskaņā ar 37. panta 1. punkta b) apakšpunktu apstrādātājam ir jāieceļ DAS. Vienlaikus pašam ģimenes uzņēmumam nav pienākuma iecelt DAS.
- Vidēja izmēra flīžu ražotājs nodod ar apakšlīgumu arodveselības pakalpojumus ārējam apstrādātājam, kuram ir liels skaits līdzīgu klientu. Apstrādātājs ieceļ DAS saskaņā ar 37. panta 1. punkta c) apakšpunktu, ja apstrāde notiek plašā mērogā. Taču ražotājam ne vienmēr ir pienākums iecelt DAS.

Apstrādātāja ieceltais DAS uzrauga arī darbības, ko veic apstrādātāja organizācija, rīkojoties kā patstāvīgs datu pārzinis (piem., CR, IT, loģistika).

2.3. Viena DAS iecelšana vairākām organizācijām

37. panta 2. punktā ir pieļauts uzņēmumu grupai iecelt vienu DAS ar noteikumu, ka “*katrs uzņēmums var viegli sazināties ar datu aizsardzības speciālistu*”. Saziņas viegluma jēdziens attiecas uz DAS pienākumiem kā kontaktpunkts attiecībā uz datu subjektiem¹⁹, uzraudzības iestādi,²⁰ bet arī

¹⁷ Personas datu pārziņa jēdziens ir definēts 4. panta 7. punktā kā persona vai struktūra, kas nosaka apstrādes nolūkus un līdzekļus.

¹⁸ Personas datu apstrādātāja jēdziens ir definēts 4. panta 8. punktā kā persona vai struktūra, kas pārziņa uzdevumā apstrādā datus.

¹⁹ 38. panta 4. punkts: “*Datu subjekti var vērsties pie datu aizsardzības speciālista visos jautājumos, kas saistīti ar viņu personas datu apstrādi un šajā regulā paredzēto tiesību īstenošanu.*”

organizācijas iekšienē, ņemot vērā, ka viens no DAS uzdevumiem ir *“informēt un konsultēt pārzini un apstrādātāju, un darbiniekus, kuri veic apstrādi, par viņu pienākumiem saskaņā ar šo regulu un ar citiem Savienības vai dalībvalstu noteikumiem par datu aizsardzību”*²¹.

Lai nodrošinātu, ka iekšējais vai ārējais DAS ir sasniedzams, ir svarīgi pārliecināties, ka ir pieejama viņu kontaktinformācija saskaņā ar VDAR prasībām²².

Viņam vai viņai ar komandas palīdzību, ja nepieciešams, ir jābūt tādām statusam, lai efektīvi sazinātos ar datu subjektiem²³ un sadarbotos²⁴ ar attiecīgajām uzraudzības iestādēm. Tas arī nozīmē, ka šai saziņai ir jānotiek tajā valodā vai valodās, ko izmanto attiecīgās uzraudzības iestādes un datu subjekti. DAS sasniedzamība (fiziski tajās pašās telpās, kurās atrodas darbinieki, pa informatīvo tālruni vai izmantojot citus drošus saziņas līdzekļus) ir būtiska, lai nodrošinātu, ka datu subjekti spēj sazināties ar DAS.

Saskaņā ar 37. panta 3. punktu vienu DAS var iecelt vairākām publiskām iestādēm vai struktūrām, ņemot vērā to organizatorisko struktūru un izmēru. Tie paši apsvērumi attiecas uz līdzekļiem un saziņu. Ņemot vērā, ka DAS ir atbildīgs par dažādiem uzdevumiem, pārzinis vai apstrādātājs nodrošina, ka viens DAS pēc nepieciešamības ar komandas palīdzību var veikt šos uzdevumus efektīvi, neraugoties uz to, ka viņš ir iecelts vairākām publiskām iestādēm un struktūrām.

2.4. DAS sasniedzamība un atrašanās vieta

Saskaņā ar VDAR 4. iedaļu DAS sasniedzamībai ir jābūt efektīvai.

Lai nodrošinātu, ka DAS ir sasniedzams, WP29 iesaka DAS atrašanās vietu organizēt Eiropas Savienībā neatkarīgi no tā, vai pārzinis vai apstrādātājs veic uzņēmējdarbību Eiropas Savienībā.

Taču nevar izslēgt, ka dažās situācijās, kurās pārzinim vai apstrādātājam nav uzņēmējdarbības vietas Eiropas Savienībā²⁵, DAS, iespējams, var veikt savu darbību efektīvāk, atrodoties ārpus ES.

2.5. DAS speciālās zināšanas un spējas

37. panta 5. punkts paredz, ka DAS *“ieceļ, pamatojoties uz viņa profesionālo kvalifikāciju, jo īpaši speciālām zināšanām datu aizsardzības tiesību un prakses jomā un spēju pildīt 39. pantā minētos*

²⁰ 39. panta 1. punkta e) apakšpunkts: *“būt par uzraudzības iestādes kontaktpunktu jautājumos, kas saistīti ar apstrādi, tostarp 36. pantā minēto iepriekšējo apspriešanos, un attiecīgā gadījumā konsultēt par jebkuru citu jautājumu.”*

²¹ Direktīvas 39. panta 1. punkta a) apakšpunkts.

²² Skatīt arī turpmāk 2.6. iedaļu.

²³ 12. panta 1. punkts: *“Pārzinis veic atbilstošus pasākumus, lai kodolīgā, pārredzamā, saprotamā un viegli pieejamā veidā, izmantojot skaidru un vienkāršu valodu, datu subjektam sniegtu visu 13. un 14. pantā minēto informāciju un nodrošinātu visu 15.–22. pantā un 34. pantā minēto saziņu attiecībā uz apstrādi, jo īpaši attiecībā uz visu informāciju, kas konkrēti paredzēta bērnam.”*

²⁴ 39. panta 1. punkta d) apakšpunkts: *“sadarboties ar uzraudzības iestādi”*

²⁵ Skatīt VDAR 3. pantu par teritoriālo darbības jomu.

uzdevumus". 97. apsvērumā ir noteikts, ka nepieciešamais speciālo zināšanu līmenis būtu jānosaka saskaņā ar veiktajām datu apstrādes darbībām un aizsardzību, kas nepieciešama apstrādātajiem personas datiem.

- **Specializācijas pakāpe**

Nepieciešamā specializācijas pakāpe nav stingri noteikta, bet tai ir jābūt atbilstošai datu un organizatorisko procesu sensitivitātei, sarežģītībai un apjomam. Piemēram, ja datu apstrādes darbība ir īpaši sarežģīta vai ir iesaistīts liels sensitīvu datu apjoms, DAS var būt nepieciešama lielāka specializācijas un atbalsta pakāpe. Tāpat ir atšķirība atkarībā no tā, vai organizācija sistemātiski pārsūta personas datus ārpus Eiropas Savienības, vai šāda pārsūtīšana ir reta. Tāpēc DAS ir jāizraugās rūpīgi, pienācīgi ņemot vērā datu aizsardzības jautājumus, kas rodas organizācijā.

- **Profesionālā kvalifikācija**

Lai arī 37. panta 5. punktā nav noteikta profesionālā kvalifikācija, kas jāņem vērā, ieceļot DAS, tas ir būtisks nosacījums, lai DAS pārzinātu valsts un Eiropas datu aizsardzības tiesisko regulējumu un praksi, kā arī padziļināti izprastu VDAR. Tāpat ir lietderīgi, ja uzraudzības iestādes sekmē pienācīgu un regulāru DAS apmācību.

Uzņēmējdarbības nozares un pārziņa organizācijas pārzināšana ir noderīga. Tāpat DAS ir jābūt labai izpratnei par veiktajām apstrādes darbībām un informācijas sistēmām, kā arī par pārziņa datu aizsardzības vajadzībām.

Publiskas iestādes vai struktūras gadījumā DAS ir jābūt padziļinātām zināšanām par organizācijas administratīvajiem noteikumiem un procedūrām.

- **Spēja veikt pienākumus**

Spēja veikt DAS pienākumus ir skaidrojama kā tāda, kas attiecas gan uz personisko kvalifikāciju un zināšanām, gan arī uz to statusu organizācijā. Personiskajai kvalifikācijai ir jāietver, piemēram, integritāte un augsta profesionālā ētika; VDAR noteikumu izpildes nodrošināšanai ir jābūt DAS galvenajām rūpēm. DAS ir galvenā nozīme datu aizsardzības kultūras veicināšanā organizācijā, un tas palīdz īstenot būtiskus VDAR elementus, piemēram, datu apstrādes principus²⁶, datu subjektu tiesības²⁷, integrētu datu aizsardzību un datu aizsardzību pēc noklusējuma²⁸, apstrādes darbību uzskaiti²⁹, apstrādes drošību³⁰ un datu aizsardzības pārkāpumu paziņošanu un informēšanu par to³¹.

- **DAS darbība saskaņā ar pakalpojumu līgumu**

DAS funkcijas var veikt arī saskaņā ar pakalpojumu līgumu, kas noslēgts ar indivīdu vai organizāciju, kas neietilpst pārziņa/apstrādātāja organizācijā. Pēdējā gadījumā ir svarīgi, lai visi organizācijas dalībnieki, kas veic DAS funkcijas, izpilda visas piemērojamās VDAR 4. iedaļas prasības (piem., ir

²⁶ II nodaļa.

²⁷ III nodaļa.

²⁸ 25. pants.

²⁹ 30. pants.

³⁰ 32. pants.

³¹ 33. un 34. pants.

svarīgi, lai nevienam nerastos interešu konflikts). Tikpat svarīgi ir, lai katru šādu dalībnieku pasargā VDAR noteikumi (piem., nedrīkst nepamatoti pārtraukt pakalpojumu līgumu par DAS darbībām, taču nedrīkst arī nepamatoti atlaist organizācijas atsevišķus dalībniekus, kas veic DAS uzdevumus). Vienlaikus var apvienot individuālas spējas un stiprās puses, lai vairāki indivīdi, kuri strādā komandā, varētu efektīvāk apkalpot klientus.

Juridiskās skaidrības un labas organizācijas labad, kā arī lai novērstu komandas dalībnieku interešu konfliktus, ir ieteicams skaidri uzdot pienākumus DAS komandā un iecelt vienu personu kā galveno kontaktpersonu un par katru klientu “atbildīgo” personu. Parasti arī būs noderīgi precizēt šos jautājumus pakalpojumu līgumā.

2.6. DAS kontaktinformācijas publicēšana un paziņošana

VDAR 37. panta 7. punktā ir paredzēts, ka pārzinis vai apstrādātājs:

- publicē DAS kontaktinformāciju un
- paziņo DAS kontaktinformāciju attiecīgajām uzraudzības iestādēm.

Šo prasību mērķis ir nodrošināt, ka datu subjekti (gan organizācijā, gan ārpus tās) un uzraudzības iestādes var vienkārši un tieši sazināties ar DAS bez nepieciešamības sazināties ar citu organizācijas daļu. Konfidencialitāte ir vienlīdz svarīga: piemēram, darbinieki, iespējams, nelabprāt iesniedz sūdzības DAS, ja nav garantēta saziņas konfidencialitāte.

DAS ir saistoša slepenības vai konfidencialitātes ievērošana saistībā ar viņa uzdevumu pildīšanu, kā paredzēts Savienības vai dalībvalstu tiesību aktos (38. panta 5. punkts).

DAS kontaktinformācijai ir jāietver informācija, kas ļauj datu subjektiem un uzraudzības iestādēm vienkārši sazināties ar DAS (pasta adrese, īpašs tālruņa numurs un/vai īpaša e-pasta adrese). Vajadzības gadījumā ar nolūku informēt sabiedrību var organizācijas tīmekļa vietnē nodrošināt arī citus saziņas līdzekļus, piemēram, īpašu informācijas līniju vai īpašu saziņas veidlapu, kas adresēta DAS.

37. panta 7. punktā nav paredzēts, ka publicētā kontaktinformācija ietver DAS vārdu. Lai arī šāda rīcība var būt laba prakse, pārzinis vai apstrādātājs un DAS izlemj, vai tas ir nepieciešami vai lietderīgi konkrētajos apstākļos³².

Taču DAS vārda paziņošana uzraudzības iestādei ir svarīga, lai DAS varēt pildīt kontaktpunkta funkciju starp organizāciju un uzraudzības iestādi (39. panta 1. punkta a) apakšpunkts).

Labas prakses nolūkos WP29 iesaka organizācijām paziņot saviem darbiniekiem DAS vārdu un kontaktinformāciju. Piemēram, DAS vārdus un kontaktinformāciju var publicēt iekšēji organizācijas iekšīklā, iekšējā tālruņu direktoriā un organizācijas shēmās.

³² Jāatzīmē, ka 33. panta 3. punkta b) apakšpunkts, kurā ir aprakstīta informācija, kas ir jāiesniedz uzraudzības iestādei un datu subjektiem datu aizsardzības pārkāpumu gadījumā — pretēji 37. panta 7. punktam —, tāpat īpaši pieprasa paziņot DAS vārdu (ne tikai kontaktinformāciju).

3 DAS statuss

3.1. DAS iesaistīšanās visos jautājumos saistībā ar personas datu aizsardzību

VDAR 38. pantā ir noteikts, ka pārzinis un apstrādātājs nodrošina, ka DAS *“tiek pienācīgi un laikus iesaistīts visos jautājumos saistībā ar personas datu aizsardzību”*.

Ir svarīgi, lai DAS vai viņa/viņas komanda no sākumposma būtu iesaistīta visos jautājumos saistībā ar datu aizsardzību. Saistībā ar datu aizsardzības ietekmes novērtējumiem VDAR skaidri paredz DAS iesaistīšanu un precizē, ka pārzinis vērsas pie DAS pēc padoma, veicot šādus ietekmes novērtējumus³³. Nodrošinot, ka DAS ir informēts un ar to konsultējas jau no sākuma, tiek sekmēta atbilstība VDAR, veicināta integrētā privātuma pieeja, un tāpēc tai ir jābūt organizācijas pārvaldības standarta procedūrai. Turklāt ir svarīgi, lai DAS tiktu uztverts kā diskusiju partneris organizācijā un lai viņš vai viņa būtu to darba grupu sastāvā, kas organizācijā veic datu apstrādes darbības.

Attiecīgi organizācijai ir jānodrošina, piemēram, ka:

- DAS tiek pieaicināts regulāri piedalīties vidējā un augstākā līmeņa vadības sanāksmēs.
- Viņa vai viņas klātbūtne ir ieteicama gadījumos, kad tiek pieņemti lēmumi, kam ir ietekme uz datu aizsardzību. Visa būtiskā informācija ir savlaicīgi jānodod DAS, lai viņš vai viņa varētu sniegt atbilstošu padomu.
- DAS viedoklim vienmēr ir jāpiešķir pienācīga nozīme. Nesaskaņu gadījumā WP29 kā labu praksi iesaka fiksēt iemeslus, kāpēc nav ievērots DAS padoms.
- Nekavējoties jākonsultējas ar DAS, ja ir noticis datu aizsardzības pārkāpums vai cits incidents.

Attiecīgos gadījumos pārzinis vai apstrādātājs var izstrādāt datu aizsardzības pamatnostādnes vai programmas, kurās noteikts, kad jākonsultējas ar DAS.

3.2. Nepieciešamie resursi

VDAR 38. panta 2. punktā ir paredzēts, ka organizācijai ir jāatbalsta savs DAS *“nodrošinot resursus, kas nepieciešami, lai veiktu minētos uzdevumus, un nodrošinot piekļuvi personas datiem un apstrādes darbībām, un lai viņš uzturētu speciālās zināšanas”*. Jo īpaši ir jāņem vērā šādi apsvērumi:

- Aktīvs augstākā līmeņa vadības (piemēram, valdes līmeņa) atbalsts DAS funkciju veikšanai.
- Pietiekams laiks DAS pienākumu veikšanai. Tas ir jo īpaši svarīgi, ja iekšējais DAS ir iecelts uz pusslodzi vai ārējais DAS veic datu aizsardzību papildus citiem pienākumiem. Pretējā gadījumā konfliktējošu prioritāšu rezultātā var tikt ignorēti DAS pienākumi. Ir īpaši svarīgi, lai DAS uzdevumu veikšanai būtu atvēlēts pietiekams laiks. Laba prakse ir noteikt laiku procentos DAS funkcijām, ja tās netiek veiktas uz pilnas slodzes pamata. Laba prakse ir noteikt laiku, kas nepieciešams, lai veiktu funkciju, atbilstošu prioritāšu līmeni DAS pienākumiem, kā arī DAS (vai organizācijai) izveidot darba plānu.
- Pietiekams atbalsts finanšu resursu, infrastruktūras (telpas, iekārtas un aprīkojums) un personāla ziņā.

³³ 35. panta 2. punkts.

- Oficiāla paziņošana par DAS iecelšanu visam personālam, lai nodrošinātu, ka organizācijā ir zināma DAS esība un funkcija.
- Nepieciešamā piekļuve citiem pakalpojumiem organizācijā, piemēram, cilvēkresursiem, juridiskajai, IT, drošības utt. daļai, tā, lai DAS var saņemt būtisku atbalstu, ievadi un informāciju no šiem citiem pakalpojumiem.
- Pastāvīga apmācība. DAS ir jāsniedz iespēja būt lietas kursā par norisēm datu aizsardzības jomā. Mērķim ir jābūt pastāvīgai DAS zināšanu līmeņa uzlabošanai, turklāt viņus ir jāmudina piedalīties apmācībās par datu aizsardzības tēmām un cita veida profesionālās izaugsmes apmācībās, piemēram, dalība privātuma forumos, darbsemināros utt.
- Ievērojot organizācijas apmēru un struktūru, iespējams, ir jāizveido DAS komanda (DAS un viņa/viņas personāls). Šādos gadījumos ir skaidri jānosaka komandas iekšējā struktūra un katra tās dalībnieka uzdevumi un atbildības jomas. Līdzīgi, ja DAS funkciju pilda ārējs pakalpojumu sniedzējs, šai organizācijā strādājošo personu grupa var efektīvi veikt DAS uzdevumus kā komanda ieceltas klienta galvenās kontaktpersonas uzraudzībā.

Kopumā jo komplicētākas un/vai sensitīvākas ir apstrādes darbības, jo vairāk resursi ir jāpiešķir DAS. Datu aizsardzības funkcijai ir jābūt efektīvai, un tai ir jābūt piešķirti pietiekami resursi saistībā ar veikto datu apstrādi.

3.3. Norādījumi un spēja “neatkarīgi pildīt savus pienākumus un uzdevumus”.

38. panta 3. punktā ir noteiktas pamatgarantijas, kas palīdz nodrošināt, ka DAS organizācijā spēj veikt savus uzdevumus ar pietiekamu autonomijas pakāpi. Jo īpaši pārziņiem/apstrādātājiem ir jānodrošina, ka DAS “*nesaņem nekādus norādījumus attiecībā uz [viņa vai viņas] uzdevumu veikšanu.*” 97. apsvērumā ir papildināts, ka DAS “*neatkarīgi no tā, vai pārzinis ir to darba devējs, būtu jāspēj neatkarīgi pildīt savus pienākumus un uzdevumus*”.

Tas nozīmē, ka, veicot savus pienākumus saskaņā ar 39. pantu, DAS nedrīkst sniegt norādījumus par jautājuma risināšanu, piemēram, kāds rezultāts būtu jāsasniedz, kā pētīt sūdzību un vai ir jākonsultējas ar uzraudzības iestādi. Turklāt viņiem nedrīkst sniegt norādījumus ieņemt konkrētu nostāju par jautājumu, kas saistīts ar datu aizsardzības tiesisko regulējumu, piemēram, konkrētu likuma skaidrojumu.

Tāču DAS autonomija nenozīmē, ka viņiem ir lēmumu pieņemšanas pilnvaras, kas pārsniedz to pienākumus saskaņā ar 39. pantu.

Pārzinis un apstrādātājs saglabā atbildību par atbilstības nodrošināšanu datu aizsardzības tiesiskajam regulējumam, un tiem ir jāspēj pierādīt atbilstību³⁴. Ja pārzinis vai apstrādātājs pieņem lēmumus, kas ir pretrunā VDAR un DAS padomam, DAS ir jābūt iespējai paust savu atšķirīgo viedokli augstākajā vadības līmenī un personām, kuras pieņem lēmumus. Šai sakarā 38. panta 3. punktā ir noteikts, ka DAS “*ir tieši atbildīgs pārziņa vai apstrādātāja augstākās vadības priekšā*”. Šāda tiešā atbildība nodrošina, ka augstākā vadība (piem., valde) ir informēta par DAS padomu un ieteikumiem, kas sniegti kā daļa no DAS funkcijām informēt un konsultēt pārzini vai apstrādātāju. Vēl kāds tiešās atbildības piemērs ir DAS darbību gada pārskata sagatavošana un iesniegšana augstākajai vadībai.

³⁴ 5. panta 2. punkts.

3.4. Atļaušana vai sankciju piemērošana par DAS uzdevumu veikšanu

38. panta 3. punktā ir noteikts, ka *“pārzinis vai apstrādātājs [DAS] neatlaiž vai viņam nepiemēro sankcijas par [viņa] uzdevumu veikšanu”*.

Šis nosacījums stiprina DAS autonomiju un palīdz nodrošināt, ka viņi rīkojas neatkarīgi un saņem pietiekamu aizsardzību, veicot datu aizsardzības uzdevumus.

Sankcijas ir pieļaujamas tikai saskaņā ar VDAR, ja tās DAS piemēro savu uzdevumu veikšanas rezultātā. Piemēram, DAS var uzskatīt, ka noteiktas apstrādes rezultātā var rasties augsts risks un iesaka pārzinim vai apstrādātājam veikt datu aizsardzības ietekmes novērtējumu, taču pārzinis vai apstrādātājs nepiekrīt DAS vērtējumam. Šādā gadījumā DAS nedrīkst atļaut par šāda ieteikuma sniegšanu.

Sankcijas var būt dažāda veida, un tās var būt tiešas vai netiešas. Tās var ietvert, piemēram, paaugstinājuma nepiešķiršanu vai aizkavēšanu; karjeras izaugsmes aizkavēšanu; labumu, ko saņem citi darbinieki, nepiešķiršanu. Nav nepieciešams faktiski realizēt sankcijas, bet ir pietiekami, ka pastāv sankciju drauds, ja tās piemēro, lai sodītu DAS saistībā ar viņa/viņas DAS darbībām.

Ierasts vadības noteikums un kā tas būtu jebkura cita darbinieka vai darbuzņēmēja gadījumā, kā arī saskaņā ar piemērojamām valsts līgumtiesībām vai darba un krimināltiesībām, DAS juridiski pamatoti var atļaut citu iemeslu dēļ, kas nav viņa vai viņas kā DAS pienākumu izpilde (piemēram, zādzības, fiziskas, psiholoģiskas vai seksuālas uzmākšanās vai cita rupja pārkāpuma gadījumā).

Šajā kontekstā ir jāatzīmē, ka VDAR neprecizē, kā un kad DAS var atļaut vai aizstāt ar citu personu. Taču, jo stabilāks ir DAS līgums un pastāv vairāk garantiju pret negodīgu atļaušanu, jo lielāka ir iespējamība, ka viņš/viņa spēs rīkoties neatkarīgi. Tāpēc WP29 aicina organizācijas pielikt centienus šai nolūkā.

3.5. Interesešu konflikts

38. panta 6. punktā ir paredzēts, ka DAS var *“pildīt citus uzdevumus un pienākumus”*. Taču tajā ir noteikts, ka organizācija nodrošina, lai *“neviens no minētajiem uzdevumiem un pienākumiem neradītu interesešu konfliktu”*.

Konflikta interesešu neesība ir cieši saistīta ar prasību rīkoties neatkarīgi. Lai arī DAS drīkst veikt citas funkcijas, viņiem drīkst uzticēt citus uzdevumus un pienākumus tikai tad, ja tie nerada interesešu konfliktus. Tas jo īpaši nozīmē, ka DAS nedrīkst organizācijā ieņemt tādu amatu, kas liek viņam vai viņai noteikt personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus. Tā kā katrā organizācijā ir specifiska organizatoriskā struktūra, tas ir jānosaka katrā atsevišķā gadījumā.

Līdzšinējā pieredze liecina, ka konfliktējoši amati organizācijā var būt augstākās vadības amati (piemēram, izpilddirektors, darbības direktors, finanšu direktors, medicīniskais direktors, mārketinga daļas vadītājs, cilvēkresursu daļas vadītājs vai IT departamenta vadītājs), taču arī citi amati zemākā organizatoriskā līmenī, ja šādi amati vai lomas ietver apstrādes nolūku un līdzekļu noteikšanu. Turklāt interesešu konflikts var rasties arī, piemēram, ja ārējam DAS uzdod pārstāvēt pārzini vai apstrādātāju tiesā lietās, kas saistītas ar datu aizsardzības jautājumiem.

Atkarībā no organizācijas darbībām, apmēra un struktūras var būt laba prakse pārziņiem vai apstrādātājiem:

- identificēt amatus, kuri būtu nesavietojami ar DAS funkciju
- izstrādāt iekšējos noteikumus šai nolūkā, lai novērstu interešu konfliktu
- ietvert vispārīgāku interešu konfliktu skaidrojumu
- informētības par šo prasību uzlabošanā paziņot, ka DAS nav interešu konflikta attiecībā uz viņa/viņas funkciju kā DAS
- ietvert drošības pasākumus organizācijas iekšējos noteikumos un nodrošināt, ka DAS vakances vai pakalpojumu līguma paziņojums ir pietiekami precīzs un detalizēts, lai novērstu interešu konfliktu. Šai kontekstā ir jāatceras, ka interešu konflikti var būt dažāda veida atkarībā no tā, vai DAS ir piesaistīts iekšēji vai ārēji

4 DAS uzdevumi

4.1. Atbilstības VDAR uzraudzība

Papildus citiem 39. panta 1. punkta b) apakšpunktā DAS tiek uzticēts uzraudzīt, vai tiek ievērota VDAR. 97. apsvērumā ir papildus precizēts, ka DAS *“būtu jāpalīdz pārzinim vai apstrādātājam uzraudzīt to, kā iekšēji tiek ievērota šī regula”*.

Atbilstības uzraudzības pienākumu ietvaros DAS var:

- apkopot informāciju, lai identificētu apstrādes darbības
- analizēt un pārbaudīt apstrādes darbu atbilstību
- sniegt informāciju, padomus un ieteikumus pārzinim vai apstrādātājam

Uzraudzīt, vai tiek ievērota regula, nenozīmē, ka DAS ir personiski atbildīgs par neatbilstības gadījumiem. VDAR ir skaidri noteikts, ka tieši pārzinis, nevis DAS, *“īsteno atbilstošus tehniskus un organizatoriskus pasākumus, lai nodrošinātu un spētu uzskatāmi parādīt, ka apstrāde notiek saskaņā ar šo regulu”* (24. panta 1. punkts). Datu aizsardzības prasību ievērošana ir datu pārziņa, nevis DAS, korporatīvā atbildība.

4.2. DAS loma datu aizsardzības ietekmes novērtējumos

Saskaņā ar 35. panta 1. punktu pārziņa, nevis DAS, pienākums ir pēc nepieciešamības veikt datu aizsardzības ietekmes novērtējumu (“DAIN”). Taču DAS var būt ļoti svarīga un noderīga loma, palīdzot pārzinim. Ievērojot integrētās datu aizsardzības principu, 35. panta 2. punktā ir īpaši noteikts, ka pārzinis *“lūdz padomu”* no DAS, veicot DAIN. Savukārt 39. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir noteikts, ka DAS ir pienākums *“sniegt padomus attiecībā uz [DAIN] un pārraudzīt tā īstenošanu saskaņā ar 35. pantu”*.

WP29 iesaka pārzinim lūgt DAS padomu cita starpā par šādiem jautājumiem³⁵:

- vai ir jāveic DAIN

³⁵ 39. panta 1. punktā ir minēti DAS uzdevumi un norādīts, ka DAS ir *“vismaz”* šādi uzdevumi. Tāpēc nekas neliedz pārzinim uzdot DAS uzdevumus, kas nav skaidri norādīti 39. panta 1. punktā, vai sīkāk precizēt šos uzdevumus.

- kāda metodika jāievēro, veicot DAIN
- vai jāveic DAIN iekšēji, vai arī jāizmanto ārpalpojumi
- kādi drošības pasākumi (tostarp tehniski un organizatoriski pasākumi) jāpiemēro, lai mazinātu datu subjektu tiesību un interešu aizskaršanas riskus
- vai datu aizsardzības ietekmes novērtējums ir veikts pareizi un vai tā secinājumi (vai var veikt apstrādi un kādi drošības pasākumi ir jāievēro) atbilst VDAR

Ja pārzinis nepiekrīt DAS sniegtajam padomam, DAIN dokumentācijā ir īpaši rakstiski jāpamato, kāpēc padoms nav ņemts vērā³⁶.

WP29 papildus iesaka pārzinim skaidri norādīt, piemēram, DAS līgumā, taču arī darbiniekiem, vadībai (un vajadzības gadījumā citām ieinteresētajām personām) sniegtajā informācijā konkrētos DAS uzdevumus un to darbības jomu, jo īpaši attiecībā uz DAIN veikšanu.

4.3. Sadarbība ar uzraudzības iestādi un kontaktpunkta funkcija

Saskaņā ar 39. panta 1. punkta d) un e) apakšpunktu, DAS pienākums ir “*sadarboties ar uzraudzības iestādi*” un “*būt par uzraudzības iestādes kontaktpunktu jautājumos, kas saistīti ar apstrādi, tostarp 36. pantā minēto iepriekšējo apspriešanos, un attiecīgā gadījumā konsultēt par jebkuru citu jautājumu*”.

Šie uzdevumi attiecas uz DAS “sekmētāja” lomu, kas minēta šo pamatnostādņu ievaddaļā. DAS rīkojas kā kontaktpunkts, lai sekmētu uzraudzības iestādei piekļuvi dokumentiem un informācijai par 57. pantā paredzēto uzdevumu izpildi, kā arī lai īstenotu izmeklēšanas, korektīvās, atļauju izsniegšanas un padomdevēja pilnvaras, kas minētas 58. pantā. Kā minēts iepriekš, DAS ir saistoša slepenības vai konfidencialitātes ievērošana saistībā ar viņa uzdevumu pildīšanu, kā paredzēts Savienības vai dalībvalstu tiesību aktos (38. panta 5. punkts). Taču slepenības/konfidencialitātes pienākums neliedz DAS sazināties ar uzraudzības iestādi un lūgt tai padomu. 39. panta 1. punkta e) apakšpunktā ir noteikts, ka DAS vajadzības gadījumā var konsultēties uzraudzības iestādi par jebkuru citu jautājumu.

4.4. Uz riska faktoru balstīta pieeja

39. panta 2. punktā ir noteikts, ka DAS, “*pildot savus uzdevumus, pienācīgi ņem vērā ar apstrādes darbībām saistīto risku, ņemot vērā apstrādes raksturu, apjomu, kontekstu un nolūku*”.

Šajā pantā ir atgādināts par vispārēju veselā saprāta principu, kas var būt nozīmīgs daudzos DAS ikdienas darba aspektos. Būtībā tas DAS liek noteikt prioritāras darbības un koncentrēties uz jautājumiem, kam ir augstāki datu aizsardzības riski. Tas nenozīmē, ka viņiem ir jāignorē atbilstības uzraudzība attiecībā uz datu apstrādes darbībām, kam ir salīdzinoši zemāks riska līmenis, taču tas norāda, ka viņiem ir jākoncentrējas galvenokārt uz augstāka riska jomām.

Šai selektīvajai un pragmatiskajai pieejai ir jāpalīdz DAS konsultēt pārzini par to, kādu metodiku pielietot, veicot DAIN, kurām jomām būtu jāveic iekšēja vai ārēja datu aizsardzības revīzija, kādas

³⁶ 24. panta 1. punktā ir noteikts, ka “*ņemot vērā apstrādes raksturu, apmēru, kontekstu un nolūkus, kā arī dažādas iespējamības un nopietnības pakāpes riskus attiecībā uz fizisku personu tiesībām un brīvībām, pārzinis īsteno atbilstošus tehniskus un organizatoriskus pasākumus, lai nodrošinātu un spētu uzskatāmi parādīt, ka apstrāde notiek saskaņā ar šo regulu. Ja nepieciešams, minētos pasākumus pārskata un atjaunina*”.

iekšējo apmācību darbības nodrošināt personālam vai vadībai, kas ir atbildīgi par datu apstrādes darbībām, un kādām apstrādes darbībām jāvelta vairāk sava laika un resursi.

4.5. DAS loma uzskaites jautājumos

Saskaņā ar 30. panta 1. un 2. punktu pārzinim vai apstrādātājam, nevis DAS, ir pienākums “*reģistrē tā pakļautībā veiktās apstrādes darbības*” vai “*uztur visu pārziņa vārdā veikto apstrādes darbību kategoriju reģistru*”.

Praksē DAS nereti izveido inventāra sarakstus un uztur reģistru par apstrādes darbībām, izmantojot informāciju, ko viņiem sniedz dažādas organizācijas nodaļas, kas atbildīgas par personas datu apstrādi. Šāda prakse ir izveidota saskaņā ar daudziem spēkā esošajiem valsts tiesību aktiem un saskaņā ar datu aizsardzības noteikumiem, kas piemērojami ES iestādēm un struktūrām³⁷.

39. panta 1. punktā ir sniegts minimālais DAS uzdevumu saraksts. Līdz ar to nekas neliedz pārzinim vai apstrādātājam uzdot DAS uzdevumu veikt apstrādes darbību uzskaiti pārziņa vai apstrādātāja uzraudzībā. Šāda uzskaitē ir uzskatāma par vienu no rīkiem, kas ļauj DAS īstenot atbilstības uzraudzības uzdevumus, informēt un konsultēt pārzini vai apstrādātāju.

Jebkurā gadījumā uzskaitē, kas jāveic saskaņā ar 30. pantu, ir uzskatāma arī par rīku, kas ļauj pārzinim un uzraudzības iestādei pēc pieprasījuma pārskatīt visas personas datu apstrādes darbības, ko veic organizācija. Tāpēc tas ir priekšnosacījums izpildei, un tādējādi tas ir efektīvs pārskatatbildības līdzeklis.

³⁷ Regulas (EK) Nr. 45/2001 24. panta 1. punkta d) apakšpunkts.

5 PIELIKUMS — DAS PAMATNOSTĀDNES: KAS JUMS IR JĀZINA

Šā pielikuma mērķis ir vienkāršā un viegli lasāmā formātā atbildēt uz dažiem būtiskākajiem jautājumiem, kas organizācijām var rasties par jaunajām prasībām iecelt DAS saskaņā ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu (VDAR).

DAS iecelšana

1 Kādām organizācijām ir jāieceļ DAS?

DAS iecelšana ir obligāta:

- ja apstrādi veic publiska iestāde vai struktūra (neatkarīgi no tā, kādi dati tiek apstrādāti)
- ja pārziņa vai apstrādātāja pamatdarbība sastāv no apstrādes darbībām, kurām nepieciešama regulāra un sistemātiska datu subjektu novērošana plašā mērogā
- ja pārziņa vai apstrādātāja pamatdarbības ietver īpašo kategoriju datu vai personas datu par sodāmību un pārkāpumiem apstrādi plašā mērogā

Jāņem vērā, ka Savienības vai dalībvalsts tiesību aktos var būt noteikta prasība iecelt DAS arī citās situācijās. Visbeidzot, pat ja DAS iecelšana nav obligāta, dažreiz organizācijām var būt lietderīgi brīvprātīgā kārtā iecelt DAS. Ar 29. pantu izveidotā datu aizsardzības darba grupa (“WP29”) mudina šādus brīvprātīgus centienus. Ja organizācija brīvprātīgā kārtā ieceļ DAS, tā iecelšanai, amatam un uzdevumiem ir piemērojamas tās pašas prasības, kādas piemērojamas obligātas iecelšanas gadījumā.

Avots: VDAR 37. panta 1. punkts

2 Ko nozīmē “pamatdarbības”?

Par “pamatdarbību” var uzskatīt galvenās darbības, ko veic, lai sasniegtu pārziņa vai apstrādātāja mērķus. Tās ietver arī tādas darbības, kurās neietilpst darbības, kur datu apstrāde veido neatņemamu pārziņa vai apstrādātāja darbības daļu. Piemēram, veselības datu, piemēram, pacienta slimības vēstures, apstrāde ir uzskatāma par vienu no slimnīcas pamatdarbībām, un tāpēc slimnīcām ir jāieceļ DAS.

No otras puses, visas organizācijas veic noteiktas atbalsta darbības, piemēram, maksā saviem darbiniekiem vai veic standarta IT atbalsta darbības. Šie ir organizācijas pamatdarbības vai pamata uzņēmējdarbības veikšanai nepieciešamo atbalsta funkciju piemēri. Lai arī šīs darbības ir nepieciešamas vai būtiskas, tās parasti uzskata par papildfunkcijām, nevis par pamatdarbību.

Avots: VDAR 37. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkts

3 Ko nozīmē “plašā mērogā”?

VDAR nav definēts, ko nozīmē apstrāde “plašā mērogā”. WP29 iesaka, ka jo īpaši ir jāņem vērā turpmākie faktori, nosakot, vai apstrādi veic plašā mērogā:

- iesaistīto datu subjektu skaits — vai nu kā konkrēts skaitlis, vai kā attiecīgo iedzīvotāju daļa
- datu apjoms un/vai dažādo apstrādāto datu objektu klāsts
- datu apstrādes darbības ilgums vai pastāvīgums
- apstrādes darbības ģeogrāfiskais tvērums

Plaša mēroga apstrādes piemēri ir:

- pacientu datu apstrāde slimnīcas ierastās darbības ietvaros
- indivīdu, kuri izmanto sabiedriskā transporta sistēmu, ceļošanas datu apstrāde (piem., izsekojot transporta kartes)
- starptautiskas ātrās ēdināšanas restorānu ķēdes klientu ģeolokācijas datu apstrāde reāllaikā statistikas nolūkiem, ko veic šādu darbību veikšanā specializējies apstrādātājs
- klientu datu apstrāde apdrošināšanas uzņēmuma vai bankas ierastās darbības ietvaros
- personas datu apstrāde paradumorientētai reklāmai, ko veic meklētājprogramma
- datu (satura, plūsmas, atrašanās vietas) apstrāde, ko veic telefona vai interneta pakalpojumu sniedzēji

Piemēri apstrādei, kas nav plaša mēroga apstrāde:

- individuāla ārsta pacientu datu apstrāde
- individuāla advokāta veikta personas datu par sodāmību un pārkāpumiem apstrāde

Avots: VDAR 37. panta 1. punkta b) un c) apakšpunkts

4 Ko nozīmē “regulāra un sistemātiska novērošana”?

Regulāras un sistemātiskas datu subjektu novērošanas jēdziens VDAR nav definēts, taču tas nepārprotami ietver visa veida izsekošanu un profilēšanu internetā, tostarp paradumorientētas reklāmas mērķiem. Taču novērošanas jēdziens neaprobežojas ar tiešsaistes vidi.

Darbību, ko var uzskatīt par datu subjektu regulāru vai sistemātisku novērošanu, piemēri: telekomunikāciju tīkla darbība; telekomunikācijas pakalpojumu sniegšana; atkārtoti individualizēti e-pasti; uz datiem balstītas mārketinga darbības; profilēšana un vērtēšana riska novērtējuma mērķiem (piem., kredīspējas novērtēšanas, apdrošināšanas prēmijas noteikšanas, krāpšanas novēršanas un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas mērķiem); atrašanās vietas izsekošana, ko īsteno, piemēram, mobilās lietotnes; lojalitātes programmas; paradumorientēta reklāma; labsajūtas, fiziskās sagatavotības un veselības datu novērošana ar valkājamu ierīču starpniecību; slēgta tīkla televīzijas kameras; savienotās ierīces, piem., viedskaitītāji, viedauto, mājokļu automatizācija utt.

WP29 skaidro apzīmētāju “regulārs” kā vienu vai vairākus no turpmāk uzskaitītā:

- pastāvīgs vai notiekošs ar noteiktu intervālu noteiktā laikposmā
- atkārtojas vai tiek atkārtots fiksētā laikā
- nepārtraukti vai periodiski notiekošs

WP29 skaidro apzīmētāju “sistemātisks” kā vienu vai vairākus no turpmāk uzskaitītā:

- notiekošs atbilstoši sistēmai
- iepriekš noteikts, organizēts vai metodisks
- notiek datu vākšanas vispārējā plāna ietvaros
- īstenots stratēģijas ietvaros

Avots: VDAR 37. panta 1. punkta b) apakšpunkts

5 Vai organizācijas var kopīgi iecelt DAS? Ja tā, ar kādiem nosacījumiem?

Jā. Uzņēmumu grupa var iecelt vienu DAS ar noteikumu, ka *“katrs uzņēmums var viegli sazināties ar datu aizsardzības speciālistu”*. Sasniedzamības jēdziens attiecas uz DAS kā kontaktpunkta uzdevumiem attiecībā uz datu subjektiem, uzraudzības iestādēm un arī organizācijas iekšienē. Lai nodrošinātu, ka iekšējais vai ārējais DAS ir sasniedzams, ir svarīgi nodrošināt, ka ir pieejama viņu kontaktinformācija. DAS ar komandas palīdzību, ja nepieciešams, ir jābūt tādām statusam, lai efektīvi sazinātos ar datu subjektiem un sadarbotos ar attiecīgajām uzraudzības iestādēm. Tas nozīmē, ka šai saziņai ir jānotiek tajā valodā vai valodās, ko izmanto attiecīgās uzraudzības iestādes un datu subjekti. DAS sasniedzamība (fiziski tajās pašās telpās, kurās atrodas darbinieki, pa informatīvo tālruni vai izmantojot citus drošus saziņas līdzekļus) ir būtiska, lai nodrošinātu, ka datu subjekti spēj sazināties ar DAS.

Vienu DAS var iecelt vairākām publiskām iestādēm vai struktūrām, ņemot vērā to organizatorisko struktūru un izmēru. Tie paši apsvērumi attiecas uz līdzekļiem un saziņu. Ņemot vērā, ka DAS ir atbildīgs par dažādiem uzdevumiem, pārzinis vai apstrādātājs nodrošina, ka viens DAS pēc nepieciešamības ar komandas palīdzību var veikt šos uzdevumus efektīvi, neraugoties uz to, ka viņš ir iecelts vairākām publiskām iestādēm un struktūrām.

Avots: VDAR 37. panta 2. un 3. punkts.

6 Kur jāatrodas DAS?

Lai nodrošinātu, ka DAS ir sasniedzams, WP29 iesaka DAS atrašanās vietu organizēt Eiropas Savienībā neatkarīgi no tā, vai pārzinis vai apstrādātājs veic uzņēmējdarbību Eiropas Savienībā. Taču nevar izslēgt, ka dažās situācijās, kurās pārzinim vai apstrādātājam nav uzņēmējdarbības vietas Eiropas Savienībā, DAS, iespējams, var veikt savu darbību efektīvāk, atrodoties ārpus ES.

7 Vai ir iespējams iecelt ārējo DAS?

Jā. DAS var būt pārziņa vai apstrādātāja darbinieks (uzņēmuma DAS), vai viņš var veikt uzdevumus uz pakalpojumu līguma pamata. Tas nozīmē, ka DAS var būt ārējs, un šajā gadījumā viņa/viņas funkcijas var būt balstītas uz pakalpojumu līgumu, kas noslēgts ar indivīdu vai organizāciju.

Ja DAS funkciju pilda ārējs pakalpojumu sniedzējs, šai organizācijā strādājošo personu grupa var efektīvi veikt DAS uzdevumus kā komanda ieceltas galvenās kontaktpersonas un klienta “atbildīgās personas” uzraudzībā. Šādā gadījumā ir svarīgi, lai visi ārējās organizācijas dalībnieki, kuri veic DAS funkcijas, atbilstu visām piemērojamām VDAR prasībām.

Juridiskās skaidrības un labas organizācijas labad, kā arī lai novērstu komandas dalībnieku interešu konfliktus, pamatnostādnēs ir ieteikts pakalpojumu līgumā skaidri noteikt pienākumus ārējā DAS komandā un iecelt vienu personu kā klienta galveno kontaktpersonu un “atbildīgo” personu.

Avots: VDAR 37. panta 6. punkts

8 Kāda ir profesionālā kvalifikācija, kādai ir jābūt DAS?

DAS ieceļ, pamatojoties uz viņa profesionālo kvalifikāciju, jo īpaši speciālām zināšanām datu aizsardzības tiesību un prakses jomā un spēju pildīt savus uzdevumus.

Nepieciešamais speciālo zināšanu līmenis būtu jānosaka saskaņā ar veiktajām datu apstrādes darbībām un aizsardzību, kas nepieciešama apstrādātajiem personas datiem. Piemēram, ja datu apstrādes darbība ir īpaši sarežģīta vai ir iesaistīts liels sensitīvu datu apjoms, DAS var būt nepieciešama lielāka specializācijas un atbalsta pakāpe.

Attiecīgās prasmes un specializācija ietver turpmāko:

- valsts un Eiropas datu aizsardzības tiesiskā regulējuma un prakses pārzināšana, tostarp padziļināta VDAR izpratne
- izpratne par veiktajām apstrādes darbībām
- izpratne par informācijas tehnoloģijām un datu drošību
- zināšanas par uzņēmējdarbības nozari un organizāciju
- spēja sekmēt datu aizsardzības kultūru organizācijā

Avots: VDAR 37. panta 5. punkts

DAS statuss

9 Kādus resursus pārzinim vai apstrādātājam ir jāsniedz DAS?

DAS ir jābūt pieejamiem resursiem, lai spētu veikt savus pienākumus.

Atkarībā no apstrādes darbību veida un organizācijas darbībām un apmēra DAS ir jāsniedz šādi līdzekļi:

- aktīvs augstākā līmeņa atbalsts DAS funkciju veikšanai
- pietiekams laiks DAS uzdevumu veikšanai
- pietiekams atbalsts finanšu resursu, infrastruktūras (telpas, iekārtas un aprīkojums) un personāla ziņā
- oficiāla paziņošana visam personālam par DAS iecelšanu
- piekļuve citiem pakalpojumiem organizācijā tā, lai DAS var saņemt būtisku atbalstu, ievadi vai informāciju no šiem citiem pakalpojumiem
- pastāvīga apmācība

Avots: VDAR 38. panta 2. punkts

10 Kādi ir drošības pasākumi, kas ļauj DAS veikt savus pienākumus neatkarīgā veidā? Ko nozīmē “interesu konflikts”?

Pastāv vairāki drošības pasākumi, kas ļauj DAS rīkoties neatkarīgi:

- nav norāžu no pārziņiem vai apstrādātājiem attiecībā uz DAS pienākumu izpildi
- pārzinis par DAS pienākumu izpildi nevar atbrīvot no amata vai uzlikt sodu
- nedrīkst būt interešu konflikts ar citiem uzdevumiem un pienākumiem

Citi DAS uzdevumi un pienākumi nedrīkst izraisīt interešu konfliktu. Tas, pirmkārt, nozīmē, ka DAS nedrīkst organizācijā ieņemt tādu amatu, kas liek viņam vai viņai noteikt personas datu apstrādes nolūkus un līdzekļus. Tā kā katrā organizācijā ir specifiska organizatoriskā struktūra, tas ir jānosaka katrā atsevišķā gadījumā.

Līdzšinējā pieredze liecina, ka konfliktējoši amati organizācijā var būt augstākās vadības amati (piemēram, izpilddirektors, darbības direktors, finanšu direktors, medicīniskais direktors, mārketinga daļas vadītājs, cilvēkresursu daļas vadītājs vai IT departamenta vadītājs), taču arī citi amati zemākā organizatoriskā līmenī, ja šādi amati vai lomas ietver apstrādes nolūku un līdzekļu noteikšanu. Turklāt interešu konflikts var rasties arī, piemēram, ja ārējam DAS uzdod pārstāvēt pārziņi vai apstrādātāju tiesā lietās, kas saistītas ar datu aizsardzības jautājumiem.

Avots: VDAR 38. panta 3. un 6. punkts.

DAS uzdevumi

11 Ko nozīmē “atbilstības uzraudzība”?

Atbilstības uzraudzības pienākumu ietvaros DAS var:

- apkopot informāciju, lai identificētu apstrādes darbības
- analizēt un pārbaudīt apstrādes darbu atbilstību
- sniegt informāciju, padomus un ieteikumus pārzinim vai apstrādātājam

Avots: VDAR 39. panta 1. punkta b) apakšpunkts

12 Vai DAS ir personiski atbildīgs par neatbilstību datu aizsardzības prasībām?

Nē. DAS nav personīgi atbildīgi par neatbilstību datu aizsardzības prasībām. Tieši pārzinim vai apstrādātājam ir jānodrošina un jāspēj parādīt, ka apstrāde ir veikta saskaņā ar šo regulu. Datu aizsardzības prasību ievērošana ir pārziņa vai apstrādātāja pienākums.

13 Kāda ir DAS loma attiecībā uz datu aizsardzības ietekmes novērtējumiem un apstrādes darbību uzskaiti?

Ciktāl tas attiecas uz datu aizsardzības ietekmes novērtējumu, pārzinim vai apstrādātājam ir jākonsultējas ar DAS par šādiem jautājumiem, taču ne tikai:

- vai ir jāveic DAIN
- kāda metodika jāievēro, veicot DAIN
- vai jāveic DAIN iekšēji, vai arī jāizmanto ārpalpojumi
- kādi drošības pasākumi (tostarp tehniski un organizatoriski pasākumi) jāpiemēro, lai mazinātu datu subjektu tiesību un interešu aizskaršanas riskus
- vai datu aizsardzības ietekmes novērtējums ir veikts pareizi un vai tā secinājumi (vai var veikt apstrādi un kādi drošības pasākumi ir jāievēro) atbilst datu aizsardzības prasībām

Ciktāl tas attiecas uz apstrādes darbību uzskaiti, tieši pārzinim vai apstrādātājam, nevis DAS, ir jāveic apstrādes darbību uzskaitē. Taču nekas neliedz pārzinim vai apstrādātājam uzdot DAS uzdevumu veikt apstrādes darbību uzskaiti pārzina vai apstrādātāja uzraudzībā. Šāda uzskaitē ir uzskatāma par vienu no rīkiem, kas ļauj DAS īstenot atbilstības uzraudzības uzdevumus, informēt un konsultēt pārzini vai apstrādātāju.

Avots: VDAR 39. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 30. pants

Briselē, 2016. gada 13. decembris

*Darba grupas vārdā —
Priekšsēdētāja*

Isabelle FALQUE-PIERROTIN

Kā pēdējo reizi pārskatīts un pieņemts
2017. gada 5. aprīlī

*Darba grupas vārdā —
Priekšsēdētāja*

Isabelle FALQUE-PIERROTIN